

Nederlanda Katoliko

Maandblad, Officieel Orgaan van den Nederl. R.-Kath. Esperantistenbond „Nederlanda Katoliko”, gevestigd te 's Hertogenbosch, opgericht 29 Augustus 1909, bisschoppelijk en koninklijk goedgekeurd.

Ĉion per amo, nenion per forto. (S. Franc. de Sales).

Hoofdredacteur :
 J. N. J. Smulders, Arts te Udenhout.

Abonnementsprijs,
 p.jaar, franco p. post, bij vooruitbetaling
 Nederland (niet-leden). . . . f 1.—
 België Sm. 0,87 = - 1,06
 Andere landen (aliaj landoj)
 Sm. 1,04 = - 1,24
 Afzonderlijke nummers 10 cent.

E
S
P
E
R
A
N
T
O

Redactie en Administratie :
 H. Damen, St. Crispijnstr. 57, 'sBosch.

Advertentieprijs,
 per regel 10 cts.
 Bij geregelde plaatsing aanzienlijke
 korting.
 Voor inlichtingen wende men zich
 tot de administratie.

„IN MEMORIAM”.

Naskita
 21an de Oktobro
 1843a.

Mortinta
 20an de Aŭgusto
 1913a.

AUSTIN RICHARDSON. †

Austin Richardson. †

Merkredon, la 20an de Aŭgusto, D.ro Smulders en Udenhout ricevis telegramon el Genève [Svisujo] anoncanta la subitan morton de pastro Austin Richardson, prezidanto de la Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista. Unu el liaj amikoj kun kiu li, antaŭ kelkaj jaroj, ofte kaj konfide interrilatiĝis, prenis sur sin la taskon de verki lian nekrologion. Provizore li donis malmultajn vortojn esprimantajn tian kristanan funebrosenton, promesante pluajn en posta numero

Jen kion li skribis :

* * *

Nia patra kondukisto mortis. Ni perdis la patron de nia movado. Ho ve!

Min frapis la surprizo de lia subita morto plej intense kiam mi revivigis lin el liaj leteroj, el miaj pri li memoroj.

Ho, pastro Richardson kiel orfojn vi postlasas nin!

Tamen ne forlasis. .

Certe, ni multe perdis perdinte lian fortagan helpon. Por ni la perdo estas neelparoleble malfeliĉa. Por li la malfeliĉo certe ne ekzistas. Male, la feliĉon li estos trovinta kaj kontentigan rekompenco kiun ni per tuta nia fervoro kaj aga amo ne povis al li doni. La sola doloro, kiun li povis suferi separiĝante de ni, eble estis lia bedaŭro ke li ne plu estus kapabla *kiel homo* montri kaj pruvi lian preskaŭ superhoman amon.

Sed ni miopeculoj ne forgesu ke lia preĝo en la ĉielo estas pli efika por ni helpo ol liaj agoj sur tero.

Sed ni ploremaj frapitoj ne forgesu per kia maniero ni povos lin inde laŭdi kaj honorigi: Preĝante por li kaj perdaŭrigante lian laboron kaj *intencan*.

Ĉar la intenco pli valoras ol la lab o.

Ke do ne la vana famigo tera instigu nin sed nur, kiel lin, la amo. Ke ni do ne serĉu nin mem kaj nian profiton sed nur, kiel li, la gloron de Dio, la savon de l' homaro. Ke do, kiel li, ni amu kaj uzu nian lingvon kaj movadon pro Dio, kies dono al

Woensdag, 20 Augustus, ontving Dr. Smulders te Udenhout een telegram uit Genève (Zwitserland), meldende den plotseligen dood van abbé Austin Richardson, voorzitter van de Internationale Unie v. Katholieke Esperantisten. Een zijner vrienden met wien hij, eenige jaren geleden vaak en vertrouwelijk in relatie stond, nam de taak op zich om zijn necrologie te schrijven. Voorloopig gaf hij een kort woord om zijn gevoelens van christelijken rouw te uiten, meer belovend in een volgend nummer.

Ziehier wat hij schrijft:

* * *

Onze vaderlijke leider is gestorven. Wij hebbenden vader onzer beweging verloren. Helaas!

Mij trof de verrassing van zijn plotseligen dood het diepst toen ik hem wecr deed opleven uit zijn brieven en uit mijne herinneringen aan hem.

O, abbé Richardson, als weezen laat gij ons achter!

Maar toch, verlaten hebt gij ons niet...

Zeker, veel hebben wij verloren door het verlies van zijn daadkrachtige hulp. Voor ons is het verlies onuitsprekelijk ongelukkig. Voor hem bestaat het ongeluk zeker niet. Integendeel, het geluk zal hij gevonden hebben en bevredigende belooning, welke wij met al onzen ijver en werkdadige liefde hem niet konden geven. De enige smart, dien hij lijden kon bij het scheiden van ons, was mogelijk zijn leedwezen dat hij niet meer in staat zou zijn *als mensch* zijn bijna bovenmenschenlijke liefde te toonen en te bewijzen.

Maar wij kortzichtigen, laat ons niet vergeten dat zijn gebed in den hemel een krachtiger hulp voor ons is, dan zijn daden op aarde.

Maar wij getroffen en die zoo licht zouden treuren, laat ons niet vergeten op welke wijze wij hem waardig kunnen prijzen en eeren. Door te bidden voor hem, door zijn arbeid en vooral zijn *intentie* voort te zetten.

Want de intentie is meer waard dan het werk.

Dat dus niet de ijdele aardsche roemzucht ons ten spoorslag zij, doch, zooals hem, de Liefde. Dat wij dus niet ons zelve zoeken en ons voordeel, doch slechts, zooals hij, de glorie van God, het heil van het mensdom. Dat dus, zooals hij, wij

li ĝi estis kaj armilo en liaj manoj, por defendi sian „sanktan Jeruzalem“.

Nia organa iam doniskelke da liaj karaktertrajtoj kaj faktoj el lia vivo.

Sed tiam „pro deca diskreteco ni ne povas tie ĉi pli detale rakonti la tre interesajn kaj vere mirigajn viv-cirkonstancojn. La tempo ne ankoraŭ venis por honorigi Dion per senrize-rva sciigo de l' ĉefaj faktoj el la fruktoriĉa vivo de lia grandsimpla servisto“.

Tiam ni ĝojiĝis pro lia resaniĝo el danĝera malsanatako.

Nun tamen la tempo bedaŭrinde venis por fari tion kion tiam la dis-kreteco malpermesis.

Ni do volas doni al nia gelegan-taro kelkajn eltiraĵojn el liaj leteraj kaj interparoladoj per kiuj ni sciigis la historion de lia vivo, de lia katolikiĝo kaj de lia esperantistiĝo.

En la proksima kajero.

onze taal en beweging liefhebben en benutten om God, wiens gave zij hem was en een wapen in zijne handen, om zijn „sankta Jeruzalem“ te verdedigen.

Ons orgaan gaf vroeger eens eenige karaktertrekken van hem en eenige feiten uit zijn leven.

Maar toen „om gepaste discretie kan ik hier niet méér uitvoerig de zeer belangwekkende en inderdaad wonderlijke omstandigheden verhalen. De tijd is nog niet gekomen om God te doen eeren door een volledige mededeeling van de voornaamste feiten uit het rijke leven van Zijn grooteenvoudigen dienaar.“

Toen verheugden wij ons om zijn herstel uit een gevaarlijken ziekte-aanval.

Nu echter, is de tijd helaas gekomen om datgene te doen wat toen de discretie verbood.

Wij willen dus aan onzen lezerskring eenige uittreksels geven uit zijn brieven en gesprekken, waardoor wij de geschiedenis te weten kwamen van zijn leven, van zijn bekeering en van zijn esperantist worden.

In de eerst volgende aflevering.

Internacia Pilgrimo Katolika kaj 4-a Intern. Kongreso de Katolikoj Esperantistaj.

KOMITATO.

Organiza Komitato: Prezidanto: Abato Richardson, 121, rue du Marais, Bruxelles; Sekretario: Claudius Colás, 51, rue de Clichy, Paris; Kasistino; F-ino M. Larroche, 55, rue de Vaugirard, Paris.

Loka Komitato: Monsinjoro Luigi Giambene, Lungotevere dei Mellini, 51, Roma; S-ro Foselli; S-ro Dottarelli.

Helpanto: R. P. Mercier, dominikano.

Internacia Komitato. Prezidanto: Mons. Prelato Giesswein, deputato, en Budapeŝt; Italujo: Abato Bianchini en Fontanafredda di Pordenone (Udine); Aŭstrio: B. Ulm, en Wien; Belgujo: S-ro Vermandel en Antverpeno, Germanujo: P-ro Becker, en

Bromberg; Irlando: P-ro Parker, en Kilmeshall; Katalunujo kaj Hispanujo: P-ro Coll, en Barcelono; Litovujo kaj Rusujo: P-ro Dombrovski, en Kovno; Nederlando: F-ino Borret, en Hago; Polujo: P-ro Szurek; Svislando: S-ino Milsom, en Genevo.

Informoj.

La alveno de la kongresanoj en Romo devas okazi la 3-an de Septembro. Veturiloj havantaj Esperantan flage-ton kondukos ilin al la difnita hotelo.

La kongreso komencos la 4-an de Septembro per speciala Meso, solena malferma kunveno, kaj vizito, dum posttagmezo, de la Baziliko Sankta Petro kaj diversaj sanktaj lokoj.

La kongresanoj restos dum 6 plenaj

tagoj en Romo. T. e. la 4, 5, 6, 7, 8 kaj 9 de Septembro.

Laborkunsidoj. Krom la solena kunveno, tri aŭ kvar laborkunsidoj estos dediĉitaj al la pritraktotaj temoj, kiuj estas :

a) Defendo internacia de la Sankta Eklezio. Kiamaniere ni povas praktike helpi al tia defendo? (Ĉefraportisto: S-ro Janssen).

b) Katolikaj misioj en fremdaj landoj. Ĉu Esperanto povas helpi al la disvastigado de la katolika fido? Kiamaniere? (Ĉefraportisto: Pastro Bianchini).

c) Unuiĝo de la disiĝintaj Eklezioj al la Roma Seĝo. Kiamaniere jam helpis Esperanto, kiamaniere I.K.U.E. povas ĝin ankoraŭ antaŭenpuŝi? (Raportistoj: P-ro Richardson, S-ro Nankivell eksanglikana pastro konvertita, k.t.p.)

Alia kunveno okazos, verŝajne ĉe la abatejo de Sankta Paŭlo-je-tri fontoj, en kiu oni traktos pri la ĝenerala stato de I.K.U.E., pri Espero katolika, niaj komitatoj, k.t.p. Pluaj temoj: Pacifismo, katolika junularo (enketo), estos ankaŭ aldone preparolataj dum laborkunsidoj.

Estas nepre rekomendite al la raportantoj, ke iliaj raportoj estu mallongaj, substancoplenaj, kaj ke ilia legado ne daŭru pli ol 10-12 minutoj.

Ĉiu ĉeestanto rajtos preparoli la temon, alporti faktojn aŭ argumentojn de sia lando, sed ne devos paroli dum pli ol 5 minutoj. Nur per severa submetiĝo al tia disciplino povos esti farata bona laboro, kaj estos lasita la necesa tempo por la vizito de Romo.

Vizito de Romo.

Kiel en ĉiu pilgrimo la vizito de Romo estas konsiderota kiel absolute necesa parta de „nia kvara“.

Tian viziton oni ne povus fari en kelkaj tagoj, se ĝi ne estus farita, laŭ la kutimo de pilgrimoj, *metode*, kaj *veturile*. Tial, la komitato kon-

sentis kun speciala Agentejo, kiu kutime zorgas pri la pilgrimoj.

Jen kelkaj el la vizitotaj lokoj:

Bazilikoj kaj preĝejoj: S. Petro, S. Paŭlo ekster muroj, S. Johano Laterano, S. Kruco Jeruzalem, S. Maria Majora, S. Laŭrento, S. Maria de Anĝeloj, S. Petro enĉenata. SS. Apostoloj, „Scala Sancta“ k.t.p.

Muzeoj de Vatikano, kapitolo, pinakoteko, k.t.p.

Placoj kaj Fontoj: (S. Petro, Trevi, Colonna).

Antikvaĵoj: Kolizeo, Foro, termoj de Diokleciano, Triumfarkoj, Ruinoj diversaj, Temploj, Kolonoj, Karcero mamertina, k.t.p.

Okazos ankaŭ ekskurso al la Abatejo de S. Paŭlo-je-tri-Fontoj.

Religiaj Vidpunktoj.

La partoprenantoj devos memori, ke pilgrimo estas *pia ago*, kaj kiel eble plej multe ili klopodos por sanktigi la tagojn de sia ĉeestado en la Eterna Urbo. Nur je tia kondiĉo ili ĉerpos el ĝi la spiritajn fruktojn, kiujn ili *devos celi*, kaj altiros la Dian benon sur la laborojn de la kongreso, kaj sur la Esperantistan movadon.

Tial, ĉiutage okazos por ili Meso. Esperantistaj konfesprenantoj estos ankaŭ je la dispono de niaj amikoj. Meso kun ĝenerala komunio okazos en la katakomboj de sankta Kalisto, kie ripozas „in pace“ centmiloj da kristanoj mortigitaj pro ilia fido al Kristo.

Kosto.

Imitante la ekzemplon de la klasikaj pilgrimoj, la organiza komitato faris por la tuta 6-taga ĉeestado en Romo kolektan aranĝon, kiu prezentos duoblan agrablaĵon: 1e. Tre gravan ŝparon da mono; 2e. kunecon de ĉiuj kongresanoj kiuj havos, tiel, la ĝojon manĝi kaj loĝi en la sama hotelo.

La prezo por ĉiu ĉeestanto estas Fr. 70 [Sm. 28] entenanta 1e 6-tagan vivadon; 2e 6-noktan liton; 3e eni-

ron en la muzeojn, k.t.p. ; 4e ĝuadon de veturiloj por la promenado (4 personoj en ĉiu veturilo); 5e fine Oficialan aliĝon al la Romana komisiono de pilgrimoj, kiu sole rajtas havigi aŭdiencon de la sankta patro.

Ĉiuj kiuj jam organizis pilgrimon rekonas, ke tiu sumo da Fr. 70 estas treege malalta. La ĉambroj estas grandaj ĉambroj havantaj du aŭ trilitojn. Ĉiu pilgrimanto, kiu deziras havi apartan ĉambron, povas ĝin havi kondiĉe, ke li tion notu sur la aliĝilo. Li pagos en Romo mem la pluan sumon (inter 1 kaj 2 frankoj po nokto).

Antaŭ- kaj Post-Kongreso.

Tuj post la kongreso en Bern, okazos en Milano la nacia kongreso de la Italaj Esperantistoj. S-ro P-ro Bianchini invitas la katolikojn, kiuj iros al Romo, trapasi Milanon, kaj halti tie la 2-an de Septembro, kie speciala renkontiĝo povas okazi.

Grupano vojaĝon Milano-Roma oni aranĝas la 3-an de Septembro.

La 9-an de Septembro nokte, foriros el Romo la karavano vizitonta Napolon kaj Pompeion. La kosto de tiu 2-taga vojaĝo estos proksimume Fr. 35 (enkalkulite manĝado kaj ununokta vivado en Napolo).

Ni tre konsilas al ĉiuj niaj amikoj, kiuj tion povos, partopreni tiun tre interesan ekskurson.

Fervojoj.

Pro la internacia karaktero de la pilgrimo, kaj ĉar la membroj venos el ĉiuj punktoj de l' mondo, la aranĝo de araj vojaĝoj estas tre malfacila.

Ni invitos ĉiun aliĝanton konsenti kun la komitatano de sia lando por aranĝi, se eble, kolektan vojaĝon.

La italaj fervojoj konsentas tre gravan rabaton. La kondiĉojn de ĝia uzado ni konigos ĝustatempe al ĉiu aliĝanto aparte.

El Parizo ekzistas tre bonaj kombinoj, kiujn povos ĝui ne nur francoj,

sed ankaŭ angloj, belgoj, aŭ aliaj kiuj trairos Parizon.

Tiuj kombinoj egalvaloras rabaton da 30 pCt. Jen la plej praktikaj :

a. Paris-Romon via Dijon, Modane, Mont-Cenis, Torino, Genova, kun reveno per la sama vojo kaj laŭvola halto [valoranta 30 tagojn] : 2-a klaso Fr. 177 ; 3-a klaso Fr. 115.

b. Paris-Romon via Simplon, Milano, Firenze kaj reveno [nur 1-a kaj 2-a klaso]; prezo por la 2-a klaso : Fr. 178. Volaranta dum 45 tagoj.

c. Paris, Laussanne, Domodosola (itala landlimo ĉe Simplon'a Tunelo) kaj reveno ; 2a klaso : fr. 90, 3a klaso : fr. 59 [valoranta dum 30 tagoj]. poste : utiligo, de Domodosola al Romo, de la italaj rabatoj. [proksimuma kosto de la vojaĝo : Fr. 110].

La personoj dezirantaj partopreni en la Berna kongreso povos utiligi laŭvole la du lastajn kombinojn, ĉar ili rajtas halti en vojo, ili nur bezonos aĉeti en Lausanne returnbileton „Lausanne-Bern-Lausanne” kaj tiel la du vojaĝoj kombinitaj kostos malkare.

Sume, la tuta partopreno en nia kongreso pilgrimo kostos, el Parizo, malpli da 200 frankoj.

Ekzistas ankoraŭ multaj kombinoj, sed ilin oni povas nur montri al la interesatoj, kiam la ĝusta nombro de la partoprenantoj, kaj la vojo sekvata de ili, estos konata de la komitato.

Tial la aliĝoj devas esti absolute resenditaj al la kasistino antaŭ la 10a de Aŭgusto.

Ni faros nur escepton por la neeŭropaj partoprenantoj.

La sumon da Fr. 70 por la ĉeestado en Romo oni devos sendi antaŭ la 20a de Aŭgusto al F-ino Larroche, 55, rue de Vaugirard, Paris. (Francujo). 1)

Post tiu dato la prokrastuloj sendos la monon al la jena adreso : S-ro Ferraiolo, Agento de la Esperantista pilgrimo, Piazza della Minerva,

Romo (Italujo). 1)

Morala partopreno.

La deziro de la komitata estas, kompreneble, ke ĉiu katolika Esperantisto povu partopreni en tiu bela manifestacio de nia movado, kaj alporti al la sankta patro la esprimon de sia amo kaj fila submetiĝo.

Sed ni scias, ho ve! ke multaj malgraŭ sia deziro ne povas tion fari. Ili almenaŭ partoprenu per la animo kaj per la koro.

Ĉiuj grupoj aŭ membroj de nia katolika movado kiuj ne povas ĉeesti la Roman kongreson, sendu almenaŭ leteron, aŭ poŝtkarton, aŭ telegramon, — aŭ, ankoraŭ laboron pri la traktotaj temoj. Ĉio estos transdonita al la sekretario de la kongreso kaj legita en la kunsidoj. Ili montros tiamaniere, ke en ĉiuj partoj de l' mondo centoj da koroj batas por la sankta komuna afero. Ni speciale invitas la neŭropajn Esperantistojn fari tion. Ĉiujn leterojn, kartojn aŭ telegramojn oni povas sendi al Monsinjoro Giambene, Lungotevere dei Mellini 51, Roma.

Cl. Colas.

Eldonoj de la Komitato.

1e. Propagandaj markoj (4 koloroj) 100 ekz.: fr. 0.60 (afrankite fr. 0.70).

2e. Poŝtkartoj, 5 centimoj (2 sd.) por ĉiu. Minimuma mendo: 12 ekzempleroj. Afranka sendo.

3e. Afiŝoj. (M. 0,60 X M. 0,40) 4 diversaj koloroj. Al ĉiu, kiu sendas fr. 0,50 (20 sd. — 2 respondkuponojn) oni sendas 4 diverskolorajn afiŝojn. Ĉiu plua afiŝo kostas fr. 0,10.

4. Cirkuleroj. 1 aŭ 2 ekz. senpage al ĉiu petanto. Por disdoni; 100 ekz. fr. 1,50, 50 ekz. fr. 0,80, 25 ekz. fr. 0,50.

1) Se okaze, persono aliĝinta estus je la lasta momento malhelpita partopreni la pilgrimon, la kongreskaso resendus la monon, krom depreno da 10 % por la faritaj elspezoj.

„E.K”.

LIA MOŬTO KARDINALO VILHELMO VAN ROSSUM EN NEDERLANDO.

Granda ĝojo regas inter la Katolikoj nederlandaj; nepriskribeban entuziasmon oni ĉie en la tuta lando renkontas. Nederlando havas la grandan feliĉon ricevi la viziton de Princo de l' Eklezio, kiu benante iras de urbo al urbo kiel sendito kaj riprezentanto de Lia Papa Moŝto Pio X.

Nederlando estas fieraj kaj ĝi esprimas tiun fierecon brilmaniere. Ĝi havas kialon por esti fieraj: unu el ĝiaj grandaj filoj, nobligita per la alta rango de Kardinalo, venis ĉi-tien kiel obeema plenumanto de la ordonoj

papaj, iri Nederlandon, kiu rajtas vidi kaj honori ĝian Kardinalon!

Kvar longdaŭraj centjaroj pasis, dum kiuj Nederlando ne estis riprezentata en la Sankta Kolegio. De post la dekseca centjaro, kiam la famkonata Nederlandano Papo Adriano VI regis la Sanktan Eklezion kaj unu el miaj samprovincanoj Vilhelmo Van Enckevoirt, plenumis la altoficon Kardinalan, la malgranda, tiel malmulte konata lando al la maro ne plu havis la privilegion, posedi propran Kardinalon. Nuntempe tamen

antaŭ du jaroj, Lia Papa Moŝto denove elektis unu el niaj samlandanoj por tiu alta rango kaj ne estas tro kuraĝega pretendi, ke la Sankta Patro per tio samtempe volis doni rekompencan al la katolikoj nederlandaj, kiuj en la malfacila batalo pro sia sankta religio neniam nefideligis la Eklezion, sed per starema, decida, konstanta fideleco al Papo kaj Eklezio, en kiu ili trovis la fortojn por siaj malfacilaj penadoj, sukcesis doni al la Katolika Eklezio en nia patrujo novan, grandan prosperon.

Malfacilajn tempojn Nederlando travivis kaŭze de la religiaj disputoj kaj persekutadoj. Ĝiajn preĝejojn oni rabadis kaj ruinigis, ĝiajn pastrojn oni ofendis, turmentigis kaj mortigis, kaj sufiĉis esti nur katoliko por endanĝerigi al la plej grandaj persekutadoj.

Nova, bela aŭroro tamen fine eklumis en la multe suferinta Nederlando — la religia libereco estis al ĝi redonita kaj per tio la ebleco de nova firma starigado de la Katolika Eklezio en nia lando.

Feliĉe ekmontriĝis, ke la katolika Kredo ne estis malaperinta en la koroj de nia popolo; baldaŭ ĝi denove disradiis ĝian brilan lumon, la episkoplandoj estis reorganizitaj kaj nun Nederlando denove kuraĝas fieri sin montri al la katolika mondo. Ĉieloke oni restarigis la preĝejojn kaj katedralojn en nova belegeco; ĉieloke oni fondis katolikajn instituciojn de bonfarado; miloj da pastroj kaj monaĥoj sin dediĉas al la sankta laboro por la gloro de Dio, al savo kaj feliĉego de l' homoj; la filoj kaj filinoj nederlandaj trairas la tutan mondon por prediki la veran Kredon kaj montri al niaj malfeliĉaj, erarantaj samkreituloj la nuran vojon al la Vereco. Nenie, eble, la principe Katolikaj societoj tiel rave prosperadas kiel en nia lando. Ne pli fidelaj infanoj de la Papo ol la nederlandaj Katolikoj, ne pli sinceraj, pli veremaj

anoj de la Sankta Eklezio ol la longtempe subpremitaj, sed nun liberigitaj katolikoj de la „malaltaj landoj al la maro“!

Estas, kvazaŭ ili nun volas kompensi al Romo tion, kion ili tiel longtempe ne povis doni, kaj, liberigitaj de la premantaj ligiloj de l' subpremo, ili nun sentas la bezonon, entuziasme pruvi, ke ili restis fidelaj al la Kredo de l' praavoj. Ho, kiel feliĉaj estas la katolikoj nederlandaj, aŭdi de sia Kardinalo, ke Lia Papa Moŝto estas tiel ege kontenta pri la agado de Siaj holandaj infanoj! Kaj, se ili nun donas honoron, grandan honoron al Lia Kardinala Moŝto Van Rossum, estas tio precipe la rezulto de ilia kora alligiteco kaj amo je la Papo kiun honori ili volas en Lia riprezentanto. Tamen, tiu honorado ankaŭ parte devenas el nacia fiereco.

Nacia fiereco! Jes, Nederlando povas esti fiera je ĉi-tiu, sia humila filo, kiun Lia Papa Moŝto mem okaze de lia Kardinalelekto nomis: imitindan monaĥon, sanktan pastron, kleran teologon, fortan subtenanton de la Eklezio, kaj de kiu Li antaŭdiris, ke li estus „una stella fulgidissima“ brilanta stelo, en la Sankta Kolegio de Kardinaloj.

„Honos praemium virtutis“, diris Cicero. Jes, la granda honoro, kiun la Papo al nia Kardinalo donis, estas tiel multe meritita rekompenco de liaj grandaj, ekzemplaj virtoj. Lia granda loboremeco kaj memofero por Dio kaj Lia Eklezio havigis Lin la specialan amon de nia Sankta Patro, Kiu tiun amon multfoje montris per grandaj distingadoj.

Kie ajn Lia Kardinala Moŝto Van Rossum venis, li tuj venkis la korojn de ĉiuj. Kiu el ni iam forgesos la grandegajn, brilegajn respekt-kaj estimatestojn, kiujn Lia Kardinala Moŝto ricevis, kiam Li kiel Papsendito ĉeestis la Vienan Eŭkaristian Kongreson, kiu restos unu el la brilaj en la historio de la Eklezio?

La brileco de la imperia akcepto en Vieno eble mankis ĉi-tie, la sincera koreco, kun kiu la Nederlandanoj glorie ricevis sian Kardinalon, tamen certe ne estis malpli granda. Tuta Katolika Nederlando, verdire, partoprenis en la brila honorado de sia Kardinalo.

Kie ajn Lia Moŝto alvenis, ĉu en urbo aŭ vilaĝo, ĉu en la liberala kaj socialista Amsterdamo kaj Rotterdamo aŭ en la katolika 's-Hertogenbosch, ĉie oni salutis Lin kun nepriskribbla entuziasmo kaj ne nur katolikoj sed ankaŭ, alireligianoj partoprenis al tiuj honormanifestadoj. Eĉ liberalaj gazetoj honoris Lin per artikoloj.

En Amsterdamo komencis la triumfvojaĝo meze de dekmiloj, kiuj staris laŭlonge la stratojn. Imponantaj religiaj ceremonioj okazis en la preĝejoj; en elokventaj vortoj, kiuj atestis grandan respekton kaj altestimon, la eminentularo de la nederlandaj katolikaj pioniroj laŭdegis Lin kaj en kortuŝantaj vortoj la Kardinalo dankis pro la honoro, kiun Li akcepti volis kiel fidelecesprimo je Lia Papa Moŝto. Li instigis la Katolikojn ĉiam agadi laŭ la vortoj de Papo kaj Episkopoj. Dum la aŭdiencoj ni vidis kunvenintaj la ĉefajn aŭtoritatojn religiajn, registarajn, militistajn kaj civilajn. Sia Moŝto Reĝino Vilhelmino ricevis la Kardinalon en Sia palaco en Hago, kien Ŝi speciale vojaĝis el sia somerpalaco en Apeldoorn, kaj Ŝi donis al Li la plej altan ordenon, kiun Ŝi doni povis: la grandkrucon de la ordeno de la Nederlanda Leono. Ankaŭ Sia Moŝto la Reĝino Vidvino ricevis la Kardinalon afablege en Sia palaco en Soestdijk.

Ne estas eble priskribi, eĉ nur mallonge, la brilan triumfvojaĝon de la Kardinalo tra nia lando. Post Amsterdam venis Rotterdam, Roosendaal, Tilburg kaj fine 's-Hertogenbosch.

's-Hertogenbosch — la fokuso de la katolika vivo en Nederlando! Nek

Reĝo nek Reĝino povis fari pli gloran eniron en nia urbo aŭ renkonti pli grandan entuziasmon. Dekmiloj kaj denove dekmiloj da urbanoj kaj provincoj staris laŭlonge la stratojn Ĉiuj katolikaj societoj kun standardoj kaj flagoj akompanis la Kardinalon procesimaniere al la Katedralo, kie la kanonikaro kaj la riprezentanto de nia maljuna Episkopo Lin ricevis kaj honoris.

Vespere mi vidis la Kardinalon en la preĝejo de l'Pastroj Redemptoristoj. Ho, mi ne povas diri kiaj sentoj min atakegis en tiu momento, kiam tiu humila, kaj tamen tiel fiero, princa figuro, tiu sankta pastro, kiel la Papo diris, tiel pie iris altaron benante la fidelulojn. Estis kvazaŭ mi denove staris en la grandega S. Pedro basiliko en Romo kaj kvazaŭ mi vidis benante alproksimiĝi la Sanktan Patron, kiam ankaŭ, kiel nun, devigita per mistera forto eĉ senvole mi genufleksis por ricevi la benadon.

Ho, religio! Kiel belega, kiel rava vi estas, ke vi povas vekti tiajn emociojn! Jes, en tiuj momentoj oni ekkomprenas kiel feliĉaj ni estas, havante la nuran, veran Kredon

Kvar tagojn Lia Kardinala Moŝto restis en nia urbo kaj vizitis diversajn instituciojn ĉi-tie kaj en la ĉirkaŭaĵo.

Brilan honorofeston aranĝis la militistaro, al kiu partoprenis ankaŭ la militaj aŭtoritatoj, eĉ la ne-katolikaj. Tre imponanta kantado de 5000 infanoj okazis antaŭ la palaco episkopa, kie la Kardinalo kaj la tuta pastraro de la urbo kaj la kanonikaro tagmanĝis.

La Kardinalo foriris nun, sed la triumfvojaĝo daŭriĝas Kuitenborg, Utreĥto, Zwolle, Roermond, Venlo, Wittem, Maastricht, Aken, Belgujo Senfina vojaĝo, dum kiu la Kardinalo ricevos ankoraŭ multe da pruvoj de amo kaj fideleco.

Nederlando inde ricevis ĝian grandan filon. Lia Kardinala Moŝto povas esti kontenta pri la alligiteco de la

nederlandaj Katolikoj montrita je Romo.

Ni ne bezonas diri, ke la nederlandaj Katolikaj Esperantistoj partoprenis al la festoj honore de la nederlanda Kardinalo. Se ni havas por tio la samajn motivojn kiel ĉiuj aliaj Katolikoj nederlandaj, ni havas ankoraŭ unu plue, ĉar Kardinalo van Rossum sin montris tre simpatia je nia Katolika Esperantista movado. En niaj malfacilaj penadoj por anstataŭigi la indiferencon de niaj samreligianoj per vera interesigo, ni ricevis grandan helpon en Lia decida rekomendo kaj Lia jesigo de la granda utileco de Esperanto por la Katolika Eklezio.

La nederlandaj Katolikaj Esperantistoj komprenis, ke ili havis devon je la Kardinalo, devon de dankemeco. Ili plenumis tiun devon. Jam okaze de Lia alveno en Amsterdamo la grupo „Nia Kredo“ salutis la Kardinalon en la nomo de la Katolika Esperantistaro; en la kunveno de la Esperantotago Tilburga oni publike laŭdegis Lin kaj dum Lia glora eniro en 's-Hertogenbosch, la Esp. grupo de tiu urbo kaj kelkaj delegitoj de la ĉefestraro kaj de aliaj grupoj marŝis, antaŭita de la standardo de nia ligo kaj la Esp. flago, en la procesio, kiu akompanis la Kardinalon preĝe-

jon. Plezure mi povas komuniki, ke la Kardinalo speciale atentis nian grupon, kiu ankaŭ estis la plej multnombra. La tagon de Lia alveno „Nederlanda Katoliko“ oferigis al la Kardinalo, je la iniciativo de nia grupo, nome de la tuta katolika Esperantistaro nederlanda, belegan kaj grandvaloran bukendon, kiu dankeme estis akceptita.

La sekvintan tagon ankaŭ deputataro de la Esperantistoj vizitis la aŭdiencon de la Kardinalo. Estis la ĉefestraranoj S-roj Kapitano *Van Erp* kaj *H. B. Van Zwet*, la religia konsilanto de la grupo de 's-Hertogenbosch Pastro *J. de Kroon*, la sekretariino S-ino *Ras van den Eerenbeemt*, kaj la prezidanto S-ro *J. Pasoor*. Volonte ni estus alparolintaj lian Kardinalan Moŝton por danki Lin kaj peti Lian benon por nia movado, tamen ankoraŭ 600 personoj atendis por esti ricevataj! Tial ni ne povis lacigi Lin. Niaj floroj tamen, al kiuj oni donis la plej bonan lokon en la aŭdiencoĉambrego kaj kiuj superis ĉiujn aliajn, sendube sufiĉe interpretis al nia Kardinalo niajn sentojn de dankemeco.

's-Hertogenbosch, la 25-an de Julio.

P.

Alvoko al la Katolikoj tutmondaj.

Malvero kaj kalumnio, sugestitaj de malamego kontraŭ la katolika eklezio, ĝiaj pastroj kaj anoj, nune festas siajn plej facilajn triumfojn.

Kiel ondo de la aermaro fluas ĉia pripastra kalumnio, ĉia „monaĥeja skandalo“, ĉia antiklerikala agado tra ĉiuj landoj, postlasante malfervoron, dubon kaj malamon. Diverslande kaj diversmaniere niaj kontraŭuloj estas bone organizitaj *internacie*.

Nia sankta Patro, Lia Papa Moŝto, Pio X, estis do prava, kiam Li diris: „Kio utilas konstrui preĝejojn, aranĝi misiojn, starigi lernejojn; ĉiaj bonaj laboroj, ĉiaj penadoj de Katolikoj restas senfruktaj, se ili ne same komprenas ĝuste servigi al si la defendajn kaj atakajn batalilojn de la katolika gazetaro“.

Kion ni bezonas, eĉ urĝe bezonas, estas katolika raportinformejo, disvas-

tigata tra la tuta mondo. Do internacian katolikan kontraŭbatalan kaj klarigan institucion ni bezonas, kiu apogas la katolikajn gazetojn en ilia malfacila batalado, kiu esploras la malklarajn fontojn de kalumnio kaj mensogo kaj malkovrus ĝiajn kanalojn, kiu kolektas materialon pri ĉiuj okazintaĵoj, rilataj al eklezio kaj lernejo, politiko kaj scienco, interesantaj la katolikan mondon.

Sed internacia, disvastigata tra la tuta mondo, devas esti tia institucio, sama tiel internacia kiel la malklaraj kanaloj de la ekleziaj kontraŭuloj nune sulkigas la tutan terglobon.

„Vasto e grande“ nomis Lia Sankteco Pio X tian projekton.

Nu, tian projekton ellabori en ĝia tuta amplekseco, fariĝos la tasko de la Munĥena oficejo: „Katolika Mondkorespondado“. Tiu ĉi institucio jam senmaskigis dum sia dujara ekzistado dekduojn da tute falsaj pripastraj kalumnoj, forsendis multajn milojn da artikoloj kaj sciigoj klarigantaj kaj kontraŭbatalantaj; tiu ĉi institucio estas laŭ la opinio de multaj altrangaj personoj kaj gazetoj „bonega entrepreno“, kiu certe efektiviĝos en la katolika vivo „tre multe da bono“.

Tion plene komprenis viroj progresemaj, pastroj el ĉia rango, ĵurnalistoj, profesoroj, doktoroj, instruistoj kaj aliaj personoj diverslandaj, kiuj nun estas laboremaj por konstrui kaj disvastiĝi tiun ĉi bonegan oficejon por ke ĝi vere fariĝu internacia katolika klariga kaj kontraŭbatala institucio, por ke ni fine laŭlonge tiu ĉi vojo akiru:

„INTERNACIAN TELEGRAF-AGENTEJON“.

Tial ĉiu helpu al ni, kiu legas tiujn ĉi liniojn. Malgranda ja estas la komenco, tamen grandega estos la gajno.

Tial kune kun la helpo de la ka-

tolikaro tutmonda ni efektiviĝos tiun ĉi belegan celon, starigante akcian societeton;

sed por tio ni certe atendas, ke vi donu vian apogon per aĉeto de almenaŭ unu akcio, je valoro de nur 30.25 Guldenoj (= proks. 25.— Spesmiloj), sed por tio ni certe atendas, ke vi faru donacojn ĉu malgrandajn ĉu grandajn; sekvu la belan ekzemplon de konata ĉefepiskopo, kiu ĉiumonate financapogas nian entreprenon.

Plie: parto de la neta gajno estos i.a. fiksata: por starigi profesorseĝon pri katolika gazetar-metio kaj por stipendioj, apogante tiamaniere neriĉajn katolikajn ĵurnalistojn.

Nobla, alta celo! Vere brila celo! Ĝi rilatas al la plej grava laboro, kiu hodiaŭ povas esti kreita en la signo de la kruco!

La Organiza-komitato de la „INTERNACIA TELEGRAF-AGENTEJO“

Anglujo: S-ro M. Heron, Edinburgh, S-ro H. Höveler, London, P-ro P. Parker, Kilmyshal; P-ro M. O'Connell, Enniscorthy.

Aŭstrujo: P-ro A. Benkoviĉ, Sarajevo (Bosnio); S-ro E. Esterak, instruisto M. Ostrau; S-ro J. Franco, studento, Brixen; S-ro A. Halbedlum, Gratz; S-ro J. Hörl, instruisto, Wien; P-ro L. Koller, Göttweig; S-ro R. Martischnig, Villach; S-ro H. Nowicki, landa oficisto, Lwow; P-ro S. Szpunar, Jaroslav; P-ro J. Szurek, Lonkzki (Galicio).

Belgujo: P-ro J. v. Doorselaer, Prof-o de Inst. „St. Louis“, Bruselo; Lia Moŝto P-ro A. Richardson, Prez. de I.P.U.E., Bruselo.

Francujo: S-ro C. Colas, Paris; P-ro Desray, Ancenis.

Germanujo: Lia Preposta Moŝto Becker, Bromberg; F-no I. Hornung, Augsburg; S-ro J. Kral, ĉefredaktoro de „K. W.“, München; S-ro Sämer, grafa Privatsekr., Wechselburg; P-ro Thalmeier, Otting.

Hispanujo: D-ro J. Cassnovas, Gerono; D-ro J. Coll, Univers. Barcelono; P-ro K. Planell, Barcelono, P-ro P. Plana, Ventalló; S-ro P. Costa, Coloma de Farnés; S-ro J. Costa, Prez. de „Studenta Juneco“, Gerona.

Hungarujo: D-ro C. Vörös. Budapest; P-ro J. Kozma, Mezözombor.

Italujo: P-ro J. Bianchini, Fontanafredda; Kan. P. Fevackhia Medica (Sic.).

Nederlando: Lia Monsinjora Moŝto A. Diepen, Den Bosch; P-ro H. Linnebank, Uden; P-ro L. Poell, Tilburg; S-ro Fr. Sleyffers, Den Haag; D-ro J. Smulders, ĉefredaktoro de „E.K.“, Udenhout; S-ro P. Janssen, kunlaboranto de „K. W.“, Amsterdam.

Rusujo: Prof-ro A. Dombrovski, Kovno; P-ro V. Linowiecki, Strasĉvo.

Sirio: P-ro J. Schmitz, Direk. de la Kat. Germ. Hospico, Jerusalemo.

Svisujo: Prof-ro W. Arnold, Zug, S-ro J. Forestier, Genève; S-ino M. Milson, Genève.

Usono: P-ro M. Majado, St. Louis.

P.S. Bonvolu sendi viajn informojn, demandojn k.t.p. al la landa riprezentanto (S-ro) . en .*)

*) Ni afable petas al niaj aliĝintoj ĉe la traduko de tiu ĉi alvoko por la *katolika* gazetaro enskribi ĉi tie *ilian propran nomon*.

Poste Vi povas sendi leterojn, petojn k.t.p. tradukitajn, al *S-ro P. Janssen, Nieuwendijk 183. Amsterdam.*

Esperanto en zijne Hervormers.

De Engelsche humorist Jerome K. Jerome vertelt in een zijner werken, dat ertwee manieren zijn om een rijwiel te gebruiken: óf men stapt er op om naar zijn werk te gaan óf een pleziertocht te maken; óf men gooit het uit elkaar om eens te zien hoe of zoiets er nu toch wel aan den binnenkant uitziet.

Hij, die de tweede manier gebruikt, heeft misschien uit zeker oogpunt niet het slechte deel. Hoe de wind is, of de lucht helder is en hoe of de barometer staat, zijn hem onverschillige zaken; de toestand van de wegen, hellingen, gevaarlijke bochten, enz. enz., zijn zaken die hem koud laten. Geef hem een Engelschen sleutel, een schroevendraaier, een oliekannetje, een paar lappen, en hij is de gelukkigste mensch van de wereld. Er zijn ook wel eenige onaangenaamheden aan verbonden, b. v., men laat een moer vallen, men verliest kogeltjes die men niet meer vindt, enz.

Men heeft handen als een ketelmarker, maar bij een pleziertje kijkt men zoo nauw niet.

Hij, die de eerste manier volgt, ziet niet meer in zijn fiets dan een vervoermiddel of een sportmachine. Het vergroot zijn uitstapjeskring, het verkort zijn tijd en er kunnen meer zaken afgedaan worden, het geeft hem gelegenheid voor tijd en wijle de benauwde stadslucht te verwisselen voor de meer frissche buitenlucht.

Maar de fout van vele beoefenaars zit hierin, dat zij denken, dat zij de beide manieren tegelijk kunnen gebruiken. In werkelijkheid heeft men onbevoegdheid en onmogelijkheid. Men moet altijd één van twee doen; of men gaat er mee rijden, of men gooit het uit elkaar.

Hetzelfde kan men ongeveer zeggen van Esperanto. Men heeft twee manieren om er plezier van te hebben, om er nut van te trekken. Er

zijn dan ook twee verschillende soorten Esperantisten, wel is waar zeer verschillend in aantal.

De grootste meerderheid ziet in Esperanto een praktisch middel om er hunne gedachten tegenover vreemdelingen in uit te drukken, kortom als een internationaal vervoermiddel der gedachte. Zij leeren de zestien prachtige taalregels van Zamenhof, zij trachten het te schrijven, te lezen en te spreken, en gebruiken het daarna bij hunne zaken of op reis; zij gaan naar die schoone vergaderingen, zooals onze wereldcongressen te Boulogne, Cambridge, Genève, Dresden, Barcelona, Washington, Antwerpen, en Krakau waren; wisselen van gedachten, handelen, of zelfs ruilen postkaarten en postzegels, al naar de omstandigheden zich voordoen.

De kleinste van de twee helften, ziet in het Esperanto meer een soort van kleurenspeel, ontdaan van alle praktische waarde, zonder het minste praktische nut, een aardig tijdverdrijf, dat heel interessant is; en gaan gauw zien hoe het er van binnen uitziet; gooien het dus uit elkaar.

Ziedaar de wielrijder geschetst door Jerome K. Jerome, ziedaar hoe zij de machine uit elkaar gooien en haar bederven. Van gedachten wisselen, handelen, correspondeeren, ansichten en postzegels ruilen Bah! Neen hoor! Zij sluiten zich op in hun studeerkamer, achter stapels woordenboeken, om te zoeken of zij nu toch niet eens iets kunnen vinden, waarop aanmerking zou kunnen gemaakt worden.

En hebben zij dan eenige kleine onbenullige onjuistheden gevonden, dan schreeuwen ze moord en brand en werpen zich op als samenstellers van een nieuwe wereldtaal waaraan zij dan den naam geven van „llo“, „ldo“, „lldo“, „Bildo“ en andere idiotismen, en zeggen dat de ware wereldtaal niet is die van Zamenhoff, maar hun Esperanto meer samenge-

steld, herzien, verbeterd en wat al niet meer.

Maar die knoeiers aan hun fiets verhinderen niet dat anderen, bij duizenden, heele dagen op hunne rijwielen pedelen, langs straten, wegen en door bosschen.

De knoeiers aan het Esperanto verhinderen de ware Esperantisten niet, bij duizenden, gebruik te maken voor allerlei doeleinden van Zamenhoff's geniaal gewrocht, het „Esperanto“.

Uit „La Verda Standardo“
(Goes, Zeeland).

OFICIALA PARTO.

Ŝanĝoj en la anara listo ĝis al
15a de Julio 1913a.

FAVORANTOJ.

Novaj:

S-ro F. van Kessel, Laren (N.H.)
J. Th. Wolters, Groenloo.
„ B. Limbeek, Groenloo.

Roermond.

S-ro W. de Groot, Stationsplein 13.
„ P. Verbeek, Stationsplein 13.

Adressanĝo.

S-ro A. J. Heijmans, Hoogstraat,
Winssen.

UNUIĜOJ.

's-Gravenhage.

Adressanĝo.

F-ino J. Mulder, Herderslaan 27.

Cuijk.

„La Eĥo de la Kujklando“.

Novaj membroj:

S-ino van Bergen-Bijvoet, Huize
Maasouwe, Cuijk.

S-ro G. Verschuren, Oeffelt.

S-ro G. H. Peters, Oeffelt.
A. Cornelissen, Oeffelt.
H. J. Roelofs, Gennepe.

Helmond.

„Ni esperu baj laboru“,

Novaj membroj :

S-ro L. de Haas,
F-ino P. Luijben.
„ N. de Roij.

PETO !! Ni petas insiste al la Sekretarioj (inoj) de la unuigoj, ĉiam sendi la ŝanĝojn en la anara listo ĉiumonate antaŭ la 15-a al la ĉefsekretario de Nederlanda Katoliko, S-ro H. B. van Zwet, Leeuwstraat 3bis Utrecht.

Saman peton al la favorantoj pri adresŝanĝoj.

Plendojn, pri la neregula ricevo de nia organo „Nederlanda Katoliko“ al la sama adreso.

ENLANDA KRONIKO.

MEI 1909.

Wanneer een huis wordt gebouwd, dat bestemd is, om, zij het soms in bescheidene mate, een plaats in te nemen in ons geestelijk of maatschappelijk leven, dan wordt bij het optrekken der muren, in den voorgevel een gedenksteen gemetseld, waarop vermeld wordt datum der plaatsing van den eersten steen.

Immers het plaatsen van dien eersten steen is het begin van het leggen van het fundament waarop het gebouw moet rusten. Aan dit fundament moet vele zorg besteed worden; dit moet hecht en sterk zijn, wil het gebouw weer en wind kunnen trotseeren.

Daarom wordt de eerste steenlegging beschouwd als een gewichtig feit, waard om gememoreerd te worden. Niettemin is het voorafgaande werk, zooals het afbakenen en af-

graven van het terrein, wel zeer gewichtig doch daaraan wordt in den regel weinig aandacht geschonken.

Wanneer wij onzen Bond „Nederlanda Katoliko“ beschouwen als een huis, bestemd om een plaats in te nemen in ons Katholiek Sociaal leven, dan mogen wij, na de succesvolle dagen van Veghel, Den Bosch en Tilburg, met zekerheid aannemen dat de deugdelijkheid en sterkte van het fundament voldoende gebleken zijn en kunnen wij met vertrouwen verder arbeiden aan het optrekken der muren.

Daarom dan is thans de tijd gekomen om in den voorgevel een gedenksteen te plaatsen, aangevende den datum van de eerste steenlegging, om dit feit aan de vergetelheid te ontrukken.

En als de eerste steen van het fundament van ons huis „Nederlanda Katoliko“ mag zeker wel beschouwd worden de „*Alvoko al la Holandaj Katolikaj Esperantistoj*“, verschenen in het Mei nummer 1909 van „La Holanda Pioniro“, het orgaan van de Nederlandsche Esperantisten Vereeniging „La Estonto Estas Nia“.

Dit was de eerste openbare daad van een vijftal personen, welke zich vereenigd hadden tot een „Provizora Komitato“, met het doel, hetwelk in de „Alvoko“ werd omschreven, een vereeniging op te richten van Katholieke Esperantisten om daardoor Esperanto beter te kunnen propageeren in Katholieke kringen, met het einddoel: een Internationalen Katholieke Esperantisten Bond.

Een grootsch plan, dat zelfs door eenige toenmalige Katholieke Esperantisten werd beschouwd als een „utopie“ en aan welks verwezenlijking zij niet konden gelooven.

Ofschoon deze bescheiden poging, weinig of geen tastbaar resultaat had, wanhoopte het „Provizora Komitato“ niet aan het succes, maar

trachtte zoowel mondeling als schriftelijk verschillende personen, Esperantisten en niet Esperantisten te winnen voor zijn plan, met het gevolg dat het „Provizora Komitato“ zich spoedig met een 8 tal personen kon versterken en reeds op 29 Augustus van hetzelfde jaar de oprichtingsvergadering kon plaats vinden in Den Bosch.

De geschiedenis van den Bond

van de oprichting tot heden is voldoende bekend, waarom het dan ook onnoodig is hierover uit te wijden.

Wanneer echter eenmaal de geschiedenis van onzen Bond zal beschreven worden moge deze herinnering strekken tot een bijdrage aan het ontstaan van „Nederlanda Katoliko“.

Z.

Esperanto-tago en Tilburg.

La Akcepto.

Estas ja peza kaj malfacila tasko, verki raporton pri la Esperanto-tago en Tilburgo, 6 Julio.

Ĉar antaŭe mi scias, ke mi ne sukcesos en tio, kio ja devus esti la celo de ĉi-tiu raporto: doni vivantan imagon pri tiu-ĉi grandioza propaganda demonstracio al ne-ĉeestinta gelegantaro.

Centoj da geesperantistoj ĉeestis, jes, pli granda estis ilia nombro ol iam en Nederlando vizitis Esperanto manifestacion, kie — aŭ kiel — ajn. Ne mire do, ke tiu Esperanto-tago faris en Tilburgo — kaj ne sole tie — impreson pri nia movado, kiu pli malpli frue nepre kaŭzos riĉajn rezultatojn. Jam pro la alveno ĉe la stacidomo, multaj scivolemuloj preterpasantaj haltis kaj rigardis la gajan bonvenigadon, interkonatiĝon, reciprokajn salutojn de ĉiuj tiuj multaj Esperantistoj.

Ĉar gaja kaj ĝoja spirito regis jam tuj, spite de la pluvo. Nu, se tion oni nun pripensas, ŝajnas domaĝe eble, ke dum la tago la vetero ne estis tro bela. Sed kredeble, multaj tion konstatis nur poste, tiom ilin regis la programo, aŭ eble, tiom ili sin kredis en Esperantujo, lando, en kiu verŝajne nur sunbrilado estas konata.

La S-ta Meso.

Jam antaŭ la definitiva tempo tute pleniĝis la vasta kapelo de la religiaj fratoj en la Gasthuisstraat. Multaj do devis kontentiĝi starante, sed tion ili ja faris volonte. Ĉar certe estis neniu, kiu volus manki ĉe la S-ta Meso, kiun oferus la Rev. L. Poell, je la 10-a, ankaŭ por la bon-sukceso de tiu-ĉi tago. Tio estis nia komencaĵo vere katoliko, tamen ĝi estis ankaŭ faro, kiu decidis al ni, ganoj de la *katolika* Esperanto-movado. Nia neniam laca liga prezidanto, kiu hodiaŭ tamen prezidis laŭ sia titolo de prezidanto de la Tilburga Romkatolika Esperantista Unuiĝo, post la Evangelio supreniris la katedron kaj direktis sin al sia geaŭdantaro en bela Esperantlingva prediko.

Konvene ni povas lasi tiun predikon senpriparolata, ĉar ĝi estas presita tute, jam en la Julia numero de N.K.

La melferma kunveno.

Post finiĝo de la S-ta Meso, ĉiuj iris al la granda salonego de la „Reĝa virhora kantunuiĝo *Souvenir des Montagnards*“, kie okazus la malferma kunveno. Memkompreneble la granda procesio altiris la atenton de multaj, kaj baldaŭ do estis ĉiu Tilburgano

informata pri la hodiaŭ okazanta „kongreso”, en kiu partoprenis tiom multe da Esperantistoj.

La granda salonego suprenomita estis do tuj tute plenplena.

Baldaŭ montriĝis ke la katolikaj esperantistoj estis venintaj el ĉiuj partoj de la lando.

Sur la altaĵo sidiĝis la kompleta estraro de „Nederlanda katoliko” kaj ankaŭ de la gastiganta Tilburga klubo.

Ankaŭ troviĝis tie la riprezentantoj de la unuiĝoj, kiuj organizadas la esperantotagojn. Tiuj estas la unuiĝoj de Veghel, Tilburg, Kujklando, Uden kaj 's-Hertogenbosch, dum ankaŭ la novaj sed plenfervoraj kluboj el Boxtel kaj Breda antaŭ nelonge aliĝis.

Je la 11.30a estis fiksita la malferma horo de la kunveno.

Pastro Poell stariĝis kaj per sia prezidanta martelo frapas silenton en la salono.

En siaj salutparoloj li bonvenigas ĉiujn, venintajn de proksime aŭ malproksime. Nia nombro kaj nia entuziasmo, li diras, faros impreson en tiu-ĉi festanta kaj ekspozanta urbo. Li parolos mallonge, ĉar multaj personoj atendas, kiuj deziras direkti unu aŭ pli da salutvortoj al la ĉeestantoj. Nia laŭta aplaŭdado precipe koncernis la diligentan prezidanton, kiun matene en la preĝejo ne ankoraŭ ni povis laŭdi por lia bonega prediko.

Tiam ni ĉiuj kantas laŭtvoĉe la „Himnon katolikan”.

Kiam la lastaj akordoj foriĝis el nia aŭdado, la prezidanto komencas legi kaj sciigi pri sufiĉe granda nombro da alvenintaj skribaj kaj telegrafaj salutoj. Tiaj alvenis eĉ el Siberujo, Rusujo kaj Hungarujo, la kunveno per sia aplaŭdo pruvis ilin ŝati. Tiam sekvas tuta vico da parolantoj, kiuj alterne Esperante kaj Nederlandlingve aŭ kelkfoje en ambaŭ lingvoj alportas salutojn al la kunvenon, plejparte por la de ili riprezentata unuiĝo.

Majoro Niesten, kiel vicprezidanto de „Nederlanda katoliko” direktiĝis

al la komitato por la Esperantotagoj, precipe al la Tilburga loka komitato, gratulante ĝin je la provizora sukceso, sukceso kiu sendube dum la tagodaŭro pli multe ankoraŭ montriĝos. Sekve parolis sinjoro de Sévaux por la sekcio en Venlo, Fraŭlino Kamp el Amsterdam por la tiea sekcio „Nia kredo”, Sinjoro Pothast por la Haga katolika Esperantista Unuiĝo, Sinjoro Schendeler el Veghel, prezidanto de la tiea societo kaj organizinto de la unua Esperantotago, okazinta pasintjare en Veghel, jam akiris egan aplaŭdon, kiam li prezentiĝis.

Sinjoro Schneiders el Rotterdam parolis por la sekcio de „Nederlanda katoliko” en tiu urbo, S-ro Wolters por tiu el Uden. La rev. patro Esselaar, profesoro al la kolegio de la pastroj de la S-ta Kruco en Uden riprezentis la Esperantistangrupon kiu ekzistas en tiu monaĥejo. Tiu ĉi parolanto deklaris ke longtempe li estis fervora kontraŭulo de Esperanto, sed vivanta en sama domo kun fervorega propagandisto kiel estas pastro Linnebank, li ja fine devis submetiĝi al konvinko kontraŭa. Tiu ĉi laŭdo, dediĉata al patro Linnebank, plaĉis al la kunveno, kiel klare pruvis la ega aplaŭdado.

Ankaŭ la Kujklando ne forrestis: S-ro Driessen el Oeffelt salutis sian geaŭdantaron per kelkaj bone elektitaj vortoj. S-ro Nivard el Groningen tiam diris spritan paroladeton, kiu treege plaĉis al la multenombraj ĉeestantoj.

La paroladanto kredis, ke li estas la ununura katolika Esperantisto el nordaj provincoj, sed pruviĝis ke ankaŭ Dokkum estis riprezentata, kiu do tuj protestis de el malantaŭa parto de la salonego. Plenumoraj estis la vortoj, kiuj nun parolis al la kunvenantoj s-ro Pompe el IJselstein. Kelkfoja aplaŭdo interrompis la paroladanton, kio plene montris lian sukceson.

La 's Hertogenbosch'a Romkatolika Esperantista Unuiĝo estis inde riprezentata per sia prezidanto, s-ro J.

Pastoor, la sukcesiginto de la jarkunveno en 's Hertogenbosch kies memoraĵoj estas ankoraŭ tute freŝaj.

S-ro Pastoor precipe preparolis la ekspozicion de Malnova Religia Arto kaj la Misteria ludo en 's Hertogenbosch, kaj viziton li volonte konsilis. Liaj vortoj havis sukceson, pluraj personoj decidis kaj promesis viziton.

Ankaŭ li preparolis la viziton al 's Hertogenbosch de kardinalo van Rossum, kaj la parolinto proponis, ke pluraj esperantistoj, precipe deputacio el la ĉefestraro ĉeestu la procesion kiu laŭdos lian kardinalan moŝton; laŭdaĵo je kiu estis invitita la klubo de 's Hertogenbosch. Kaj ankaŭ tiun-ĉi proponon sekvis sukceso, kiel sendube al ĉiu atenta leganto de tiu ĉi organo montriĝos. La prezidanto de tiu grupo akiris dankon de la kunveno, kio montriĝis el la laŭteĝaj kaj ĝeneralaj voĉoj de konsento kun la parolitaĵo.

Ne ankoraŭ la longa vico da parolantoj restis de la altaĵo.

La Rev. F. Marree el Bergen op Zoom, de la pastroj de la S-ta Koro ankoraŭ paroladis kaj poste la liga kasisto, kapitano van Erp, kiu tie-ĉi parolis por la sekcio el Bergen op Zoom kaj kiu per manfrapado estis salutata. Lia vorto, bonhumora kaj gaja kiel ĉiam, akiris laŭtajn signojn de aprobo. Kapitano v. d. Steen el Breda tiam fermis la serion.

Lia komuniko, ke ne malpli ol sesdek membroj de sia sekcio ĉeestis, plene pruvis la vivoforton de tiu unuiĝo, kio ĉerte ĝi dankas plejparte al sia estraro, al kiu apartenas ankaŭ kapitano v. d. Steen. Ni kantis nun nian Esperanto popolhimnon La Espero. Post la kantado la prezidanto povis fermi tiun ĉi plensukcesintan kunvenon.

La Vespera Kunveno.

Ne antaŭ la kvara proksimume ni

alvenis ĉe la ekspozicio, ĉar la tagmanĝo estis postulinta sufiĉe multan tempon.

Tamen, la kunveno nur komencus je la 6.a, kaj do restis ankoraŭ sufiĉe multe da tempo por rigardi kaj traŭri la ekspozicion. Kompreneble ne estas nia tasko ĝin priskribi. Sole ni ne povas resti senpreparolata la Esperantan fakon, kiu estas aranĝita de la Tilburga klubo tiamaniere, ke ĝi nepre devas altiri atenton de ĉiu preterpasanto.

Iom antaŭ la 6.a komencis pleniĝi la vastega festsalo, tiel ke baldaŭ ĉiuj seĝoj estis prenitaj. Granda parto de la ekspoziciaj haloj malpleniĝis. Bedaŭrinde la akustiko en tiu-ĉi ligna konstruaĵo estas terure malbona, je kio aludiĝis ke najbara koncerto kelkfoje maloportunigis la paroladantojn.

Tamen oni devas deklari, ke la diritaj paroladoj estis tre gravaj, kvankam ni, pro limigita spaco, ne povas detaligi. S-ro P. Janssen el Amsterdam preparolis la temon: „Esperanto kaj la katolika presaro”.

La paroladanto precipe lumigis, kio ankoraŭ mankas al la katolika presaro kaj preparolis ankaŭ la fondon de Internacia katolika korespond-Oficejo, kiel aŭtaŭlo destarigota, se eble, telegraf-agentejo.

Post ĉi-tiu parolado, kiu entuizisme estis dirita, la parolon donis la prezidanto al patro H. Linnebank.

En nia dolĉflua mondlingvo li parolis pri la nunaj rezultatoj de la katolika esperanto-movado. Ne unu vorton ni perdis, spite la malbonan akustikon de la salonego, kiun tiu-ĉi paroladisto sciis venki. Li memorigis la antaŭiron de la katolikoj en la Esperanto-movado, kiu vere estas ekster ĉiu dubo, kaj defaldis por ni la tutan protokolon da faroj de nia tiel juna ankoraŭ movado.

Post patro Linnebank paroladis fraŭlino van Griensven el 's-Hertogenbosch. Ni povas supozi, ke ne malgranda parto de la ĉeestantoj povis

aŭdi la interesan paroladon de la klera paroladistino.

Pli granda parto tamen ne povis tion, precipe pro la tumulto, kiu ekfariĝis sur la ekspozicio kaj kaŭzita per la okazanta flugdemonstracio.

Fraŭlino v. Griensven pritraktis la temon: „Ĉu Esperanto havas estontecon?” kaj bonege ŝi sukcesis doni resuman sed tre klaran bildon de la historio, la esencon kaj la nunan staton de la movado pro la internacia helplingvo Esperanto. Mallonge ankoraŭ paroladis poste, fraŭlino Schepens el Gent, kiu i.a. rekomendis viziton al la „Esperanto-semajno”, dum la Genta Mondekspozicio. La geparoladintoj ĉiuj akiris laŭtaj aplaŭdoj. Memkompreneble la paroladoj estis alternataj per kantadoj. En tiu ĉi kunveno oni kantis la konatan „Ni volas Dion” kaj „Tagiĝo” de Antoni Grabowski.

Post la paroladeto de Fraŭlino Schepens la prezidanto eldiris sian malferman parolon, ĉiujn instigante fortece rekomenci kaj apogi la propagandon en la venonta vintra sezono.

Kiam la kunveno estis finita, multaj partoprenantoj restis ankoraŭ grupigitaj amikare, je la ekspozicio, kie nun, vespere, la Florurbo estis plej atentinda, kiu do altiris multajn vizitantojn.

Vera sukceso estis tiu ĉi Esperanto tago, surprizo por ni mem, por eksteruloj tre klara ekelmontro pro nia movado.

's Hertogenbosch. H. DAMEN.

* * *

Ĉe la komitato alvenis ankoraŭ ĉi suba letero de D.ro Zamenhof:

Al la partoprenantoj al la Esperanto tago de la „Nederlanda Katoliko” mi sendas mian koran saluton.

L. ZAMENHOF.

„Nia Kvara” in Rome.

„La Naŭa” in Bern.

Op Zondag 17 Augustus heeft het Dagelijksch Bestuur van „Nederlanda Katoliko” eene vergadering gehouden te 's Hertogenbosch.

Het voornaamste punt der agenda was de bespreking betreffende vertegenwoordiging van „Nederlanda Katoliko” op het

IV. Internationaal Congres van Katholieke Esperantisten,

dat 4—10 September in Rome zal gehouden worden, zoomede op het daaraan voorafgaande

IX. Internationaal Algemeen Esperanto Congres,

dat 24-31 Augustus in Bern plaats vindt.

De vergadering benoemde tot vertegenwoordiger van „Nederlanda Katoliko” naar Rome den WelEd. Z. Gel. Heer dr. J. N. J. Smulders, arts te Udenhout en lid van het Dagelijksch Bestuur van den Ned. R. K. Esperantistenbond, Hoofdredacteur van „Espero katolika” en van „Nederlanda katoliko”.

Als afgevaardigde naar Bern werd benoemd Mej. H. van Griensven uit 's Hertogenbosch, die aldaar onzen bond dus officieel zal vertegenwoordigen.

H. B. ZWET.

1e Secretaris N. K.

Redakcia Sciigo.

Pro la bedaŭrinda morto de abato Richardson, la afero de tiu ĉi numero prokrastiĝis, ĉar kiam ni pri ĝi sciigis, „N.K.” tuj estis jam presota.

NAŬA UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO

BERN, 24—31 Aŭgusto 1913.

Loĝado. Kun bedaŭro kaj ĝojo ni povas komuniki ke jam ĉiuj ĉambroj kun tri manĝoj estas fordonitaj: de nun oni do mendu nur ĉambrojn kun matenmanĝo. Ni samtempe aldonas, ke pro tio neniu kongresano havos iun malprofiton, ĉar en la kongresurbo troviĝas multe da bonegaj restoracioj, kie oni povas bone manĝi por tre malmulte da mono (0.50—1 Sm.) Estas cetere ne malfacile trovi ĉambrojn tuj post alveno en unu el niaj multaj kaj bonaj hoteloj, kies liston vi trovas en la kongreslibro.

Teatro. Krom la impresa socia dramo „La Patreco“ oni ludos ankaŭ la multvaloran kvaraktan dramon „Ginevra“, originale verkitan de nia samideano Edmond Privat. La samaj aktoroj, kiuj en Antverpeno ludis „Kaatje“ venos Bernon kaj prezentos „Ginevra“, garantio certa por artplena ĝuo. Ambaŭ dramoj estas haveblaj ĉe la Organiza Komitato kaj kostas po 0,50 Sm. sen afranko.

Gvidlibro tra Bern. Ni ĵus eldonis apartan gvidlibron multilustritan pri Bern, kiu enhavas ĉion sciindan pri la kongresurbo kaj estas havebla de nun por unu respondkuponon.

La kongreslibro ne estas sendata al la aliĝintoj, sed oni ĝin ricevos en la kongresa Akceptejo kun la aliaj dokumentoj.

Balo. Ni ankoraŭ unu fojon memorigas pri la granda balo en naciaj kostumoj en la kazino, por kiu oni nepre alportu siajn naciajn kostumojn, sed ne fantaziajn vestojn!

Flagoj. Por la ornamo de la kongresurbo oni helpu alportante naciajn kaj Esperantajn flagojn. Kiu ne posedas tiajn, povas aĉeti ilin en la kongresa vendejo.

Ekskursoj. Dum la kongresa semajno okazos unutaga ekskurso al Interlaken en Berna Oberlando, la plej bela a!para pejzaĝo en Eŭropo. Ĉar kelkaj kongresanoj timas, ke tia ekskurso estos danĝera, ni certigas, ke eĉ ne la plej eta danĝero ekzistas. Post la tagmanĝo en Interlaken la partoprenantoj estos liberaj dum kelkaj horoj kaj povos laŭdezire fari ekskursojn al la proksimaj montegoj, piede aŭ fervoje. Dum la tuta semajno la O.K. aranĝos ĉiutage veturadojn ĝis la Jungfraŭjoch, plej alta fervoja stacio en la mondo. Ĝi troviĝas meze inter neĝo kaj glaciaroj, sed en la roko de la Jungfraŭ mem, kie ankaŭ estas bonega restoracio eltranĉita en la granita roko. Tia ekskurso kostos, kun tagmanĝo sur Jungfraŭjoch, ne pli ol 30 frankoj (12 Sm.) Ankaŭ por aliaj montfervojoj la kongresanoj ĝuos specialan rabaton de 50 aŭ pli pCt.

Poŝtkartoj. Krom la du oficialaj poŝtkartoj oni eldonas nun grandan serion da belegaj vidokartoj pri Bern. Serio da 12 kartoj estos en oportuna „Festalbumo“ kaj kostos kune 40 spesdekojn, la ceteraj estas aĉeteblaj popece.

Postkongresaj vojaĝoj. Estos aranĝataj du postkongresaj vojaĝoj: unu por du tagoj kondukos preter Interlaken, Meiringen kaj Brünig al Luzern kaj la Lago de la Kvar Kantonoj, nokto en Luzern; dua tago de Luzern al Flüelen, ŝipveturo sur la belega Lago de Kvar Kantonoj, poste al Zürich, kie okazos postkongresaj festoj. La dua daŭros tri tagojn kaj kondukos de Bern per la nova Lötschberg-fervojo meze tra la plej altaj alpoj al Brig kaj al Lago Mag-

giore en Italujo ; la duan tagon restado apud tiu lago, mirinda ŝipveturado kaj la trian tagon tra Simplon al Montreux kaj vaporŝipe al Genevo, kie okazos ankaŭ postkongresa festo. Por ambaŭ vojaĝoj oni povas aliĝi dum la unuaj tagoj de la kongreso. Apartaj listoj troviĝos en la Akceptejo. La kostoj por la vojaĝoj estos tre malaltaj, sed precizan prezon ni ankoraŭ ne povas diri. La intereso por tiuj ekskursoj estas jam granda, kaj ni povas certigi, ke la partoprenantoj vidos plej belajn pejzaĝojn kaj renkontos nur bonajn hotelojn.

Kongresanoj. La 10an de julio la nombro de la kongresanoj atingis 650. Laŭ la spertoj de la ĝisnunaj kongresoj oni do povas esperi, ke

proksimume 1500 personoj ĉeestos la kongreson. Sed oni bone komprenu, ke ne estas tre facile por la Organiza Komitato prepari kongreson por tiel granda anaro ne sciante certe la proksimuman nombron da la veraj ĉeestontoj. Oni do nepre rapidu aliĝi.

Mendoj kaj korespondado. Ĉiun monon sendu al la Kantonalbank en Bern, ĉiun korespondaĵon (escepte pri ekspozicio kaj vendejo) al la Organiza Komitato. La kongresa karto kostas 15 frankojn (6 Sm.), helpkongreskarto por familianoj kostas po 3 Sm., 10 poŝtkartoj kostas 40 sd., 100 sigelmarkoj 40 sd.

Berno. 15de Julia 1913.

La Organiza Komitato.

Esperanto Moerkerk Zegels.

Dit zegel is het meest artistieke onder de vele soorten Esperanto-Sluitzegels die bestaan.

Verkrijgbaar in den Boekhandel
en bij H. DAMEN St. Crispijnstr. 57, 'sBosch.

TOEZENDING FRANCO.

100 ex. f 0.15.

1000 ex. f 1.20

500 ex. f 0.65.

10,000 ex. f 8.—

VEREENIGINGEN GENIETEN KORTING.

Een uitstekende Leermeester.

„DE MAASBODE” van 2 Juli 1911 schreef o.a. over het Leerboek der wereldhulptaal Esperanto door Majoor J. P. L. NIESTEN: „Voor al voor hen, die niet aan een cursus kunnen deelnemen of geen hulp bij hun studie hebben, is dit een uitstekende leermeester.

Dit volledig leerboek met opgaven en uitwerkingen, bevattende 275 bladzijden, kost slechts f 1.50.

EERSTE ROOMSCH KATHOLIEKE

Levensverzekering-Maatschappij

te NIJMEGEN, van Oldenbarneveldstraat 75.

Telefoon Interc. 1470. — Telegram-adres ERK

Met Kerkel. goedk. van doel en Koninkl. goedk. der Statuten.

Netto aantal Polissen op heden	16,049.—
Verzekerd bedrag pl.m.	f 2.913.840.—
Jaarlijksche Premie pl.m.	99.514.—
Bedrag aanwezig voor reserve pl.m.	110.000.—
Het netto aantal polissen in 1913 uitgereikt bedroeg	3.690.
Met een netto verzekerd Kapitaal van pl.m.	581.432.—

NIJMEGEN, 1 Aug. 1913.

De Directeur :
C. J. Th. SMITS.

ESPERO KATOLIKA.

Internacia monata gazeto.

Honorita per Apostola Beno de Pio X-a, 27-an de Junio 1906.

Oficiala Organo de Internacia Katolika Unuiĝo Esp. (I.K.U.E.)

Religia Direktoro : PASTRO RICHARDSON.

Redaktoro : D-RO SMULDERS.

Administranto : S-ro F. SLEIJFFERS, Prins Hendrikstr. 93, Den Haag.

Machinale Fabriek van Houtbewerking
„DE MARK”

Jac. van Groenendael, Breda

Alle Timmerwerken, Speciaal in Eikenhout

KERKBANKEN - KERKSTOELEN

SCHOOLMEUBELS, enz.